Observatoriulu ese de doue ori in septemana, mercurea si sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singuratici se dau càte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare càte 7 cr., la adou'a si a trei'a càte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiiu.

Nr. 102. Sibiiu, Decembre 20/1 Ianuariu 1879. **Anulu I.**

Anuntiu de abonamentu la „Observatoriulu“ pe anulu 1879.

Apropiandu-ne càtra capetulu anului, este de lipsa a se cunósce macaru aproximativu numerulu exemplarieloru càte sunt a se trage de sub tipariu indata dela inceputu, pentru-cá mai tardiu se nu venimu in strimtóre cu trimiterea de exemplarie intregi. Din acésta causa deschidemu si noi mai de tempuriu abonamentu pe Semestrulu I si pe anulu intregu, totu cu pretiurile de mai inainte, adeca:

In Sibiiu pe 1 anu cu 7 fl. v. a., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., éra dusu la casa cu 1 fl. respective cu 50 cr. mai multu. In laintrulu monarchiei cu post'a, 8 fl. pe 1 anu, 4 fl. pe 6 luni.

In afara de monarchia cu porto duplu 10 fl. sau 22 franci pe 1 anu, 5 fl. sau 11 franci pe 6 luni.

Abonamentele se potu face mai usioru prin asemnatiuni (mandate) postali, de a dreptulu la Redactiune in Sibiiu, piati'a mica Nr. 27.

Din Romani'a primimu abonamente si in bilete hipotecarie de ale statului, al pari.

In capital'a Bucuresci abonamentele se facu si la librari'a dlui I. Szöllösi in piati'a teatrului.

Din 10 esemplarie abonate efectivu, 1 se dà gratis.

Redactiunea.

Romanii din Macedoni'a, Epiru, Tessali'a, Bulgari'a, Serbi'a.

Dela Tulcea de pre tiermii marei negre pàna susu la Triestu pe tiermii marei adriatice, din districtulu serbescu Negotinu si din celu bulgarescu Vidinu (Diiu) pàna la Salonicu (Tessalonic'a), pe tiermii marei albe (egee) si pàna in suburbiele Atenei, pretodindeni se aude vorba romanésca, pàna la o linia órecare dialectulu Daciei traiane, mai departe alu Daciei aureliane. Sunt 65 de ani, de candu macedo-romanulu Michailu G. Boiadgí, pe atunci professoru la scol'a grecésca din Vien'a Austriei, aparandu'si limb'a nationale contra philologului grecescu Neofitu Duca, pe care'lu numesce omu pedantu si netolerantu, scrie in prefatiune la Gramatic'a sa dacoromanésca: „Departe de a'i fi romanului rusîne de limb'a sa, din contra, elu are mai virtosu se se felicitedie cà o are pe acésta.“

65 de ani este unu frumosu periodu de timpu, si totusi ce pucinu a inaintatu de atunci cunóscerea starei macedo-romaniloru. Una se scie de siguru: Cà de atunci incóce s'a inavutitu cu multime mare de macedoromani alte elemente nationali, intre care la loculu antaiu sunt grecii, carii s'au recrutatu mereu dintre romani, éra pe acestia iau imitatu bulgarii, arnautii, chiaru si turcii, cà-ci se afla mai multe comune macedo-romane trecute la religiunea mohamedana si prin religiune asimilate tare. In acelasiu timpu muscalii, bulgarii si serbii s'au inmultitu cu daco-romani din Romani'a propria si din Banatu.

Este una din cele mai rari aparitiuni in lume ceea ce se intempla cu romanii. Tóte popórale conlocuitórie si invecinate cu ei ii urescu din totu sufletulu si din totu cugetulu loru; nimeni nu se bucura de inaintarea loru in cultura si civilisatiune cá poporu, cá natiune; progressele romaniloru in cultivarea limbei proprie le sunt nesuferite; dara tóte acelea popóra, cu singur'a esceptiune de unulu micu din Transilvani'a, au ambitiunea nedumerita de a se recrutá dintre romani cu individi càtu s'ar potea mai multi, cu sute de mii, cu milióne. Toti ne injura, toti ne batjocurescu, toti afla cà suntemu, cum dicu ei, ómenii dracului, ómeni blastemati, hoti, talchari, trantori lenesi, carii ne intindemu cu burt'a la sóre; cu tóte acestea, toti se adopera din respoteri, cá pe acestu poporu de hoti si talchari, pe acestea turme de ómeni perde-véra se'i invetie limb'a loru si se'i incorporedie, prin scóle, biserici, casatorii etc. Magiarii se incerca in ruptulu capului se ne magiarisedie nu numai pruncii, dara chiaru si pe unchiasii de càte 80—100 de ani. Muscalii au si opritu din Basarabi'a reocupata ori-ce diariu si carte romanésca, éra pe romanii prea romani, carii nu apucara se scape in Romani'a, ii trimitu in Crime'a si pàna spre Caucasu, in loculu tatariloru si alu cercassianiloru fugiti din acelea tieri, spre a'i muscalí si cazací mai iute. Grecii se incerca de secoli a omorí limb'a macedo-romana cu ajutoriulu bisericei comune si cu alu scólei. Serbii in cele doue districte romanesci din Serbi'a nu sufere nice in bisericile romaniloru limb'a loru. Procedur'a serbiloru din Banatu ve este cunoscuta multu mai bine, decàtu se mai fia memorata ací. Celu pucinu a trei'a parte din acei serbi au fostu odenióra romani curati. Romanii din Istri'a sunt parte mare slavisati. Mavrovlachiloru (romani negrii) din Dalmati'a le-au mai remasu numai numele. Romanii din Bulgari'a au ajunsu cá se nu mai audia nicairi servitiulu d-diescu in limb'a loru, ne avendu in mai multe comune nici biserica, nici preotu, precum se va vedé indata dintr'o informatiune pre càtu de trista, pre atàtu de adeverata. Bulgarii inse nu se voru indestulá nici cu acelea blastematii, ci voru merge si mai departe cu atentatele desnationalisarei. Este in natur'a ómeniloru emancipati din sierbitute, cá mai alesu in prim'a generatiune, se fia fórte inpertinenti, despotici, brutali. Ei adeca credu, cà libertatea castigata nu e de altu-ceva buna, decàtu cá se tractedie densii pe altii asia, precum au fostu tractati ei de càtra tiranii loru. Ómenii inse nu aru trebuí se imitedie pe animalele scapate din inchisóre, care apoi de bucuria saru, inpingu, musica, lovescu cu pitiórele. Asia faceau si carturarii magiari dupace scapara de „regul'a“ austriaca, nu le mai ajungea campii de alergatu.

Ati cititu memorandulu macedo-romaniloru. Vechile nóstre cunoscintie si connexiuni ce avemu in Orientu, ne punu in stare de a trage informatiuni ulterióre despre desteptarea consciintiei nationale la romanii dintre Dunare si marea adriatica, inpartiti p'intre celelalte popóra. Preste totu se simte una revolutiune interna in spirite. De candu Romani'a si-a recastigatu glori'a si rangulu cuvenitu ei, multime de individi si familii, care pàna aci trecea de greci, de bulgari ori serbi, incepu a se dá si marturisi de aceia ce sunt in realitate: de romani, si le vine cu greu a recunósce sermanii, cà ei era pàna acuma renegati. Inse aceiasi individi si aceleasi familii incepura se céra, ba se pretinda chiaru ajutoriulu morale si intelectuale alu romaniloru dela Dunare. Daca francesulu are dreptu candu dice „Noblesse oblige,“ apoi vomu avea si noi dreptu afirmandu, cà si libertatea obliga. Dupa castigarea independentiei, asupr'a Romaniei cadu unele datorii estraordinarie, de cea mai mare importantia. Spre a proba acésta asser-

Foisiór'a „Observatoriului“.

Eva séu Giurulu Lumei in cinci scrisori.

De Paul Féval.

Traducere de: Dimitrie Petrescu.

(Urmare.)

A dou'a serisóre.

Robertu catre Scarlatu.

Scii, Scarlate, cà esti escelentu! Filipic'a ta in contra casatoriei imi place de minune. Imi place se 'ti vedu aceste sentimente; eu sunt care ti-am insuflatu acésta ura; esti elevulu meu, si trebue se recunoscu, ca ai profitatu multu de invetiaturile mele. Bre! ce energie! citindute, te ar luá cineva dreptu unu veduvu incercatu in tóte nenorocirile casniciei. Dreptu vorbindu, acésta parte a scrisórei tale m'a bucuratu. Adesea m'amu ganditu cu intristare ca intr'o di póte, o femeie se va pune intre noi, o femeie care ar avea dreptulu de a reclamá primulu locu in ânima ta. Vai! cate amicitii n'au avutu totu acestu sfirsitu! Dar' stilulu teu me asigura indestulu; sunt, de acum inainte, totu atatu de siguru de tine cá si de mine; ceea ce nu e lucru pucinu. Ne potemu dá man'a: celibatari in perpetuitate!

Se schimbamu stilulu. Sunt inamoratu, dici tu, si acésta te face se ridi. Mai antaiu, credu ca te insieli; dar', chiaru de ai fi ghicitu bine, evenimentulu in sine n'ar avea nimicu de risu. Sunt de doue dieci si siése de ani, si in tóte dilele multiumescu lui Dumnedieu, ca nu sunt saturatu pana in gîtu, cá acei sirmani tineri domnisiori cari, totu cetindu acea carte eternu dobitocésca alu carei autoru 'si-a perdutu ilusiunile inainte de majorenitate nu ceru, pentru a-'si inchide esistenti'a desincantata, decatu unu revolveru si trei renduri de raclama funebra in echourile unui diaru bine informatu; anima 'mi e calda si juna; mai ca-mi e rusine se-o marturisescu.

Afara de acestea, nu sciu se fiu nici cocosiatu, nici ciungu; de ce, rogu-te, n'asiu fi inamoratu? Si déca asiu fi intr'adeveru, dupa cum dici, inamoratu lulea, acésta e chiaru espressiunea ta, cine m'ar inpiedecá de a o marturissi?

Acestea sunt, nu e asia, nisce slabe argumente de opusu siederei mele de doue lungi luni intr'o visuina cá Dinan? Imi vei face placerea, tu, Scarlate, de a'mi spune, ca ce lucru faci de trei ani de candu esti la Pontoise? De-'mi aducu bine aminte, candu ne despartiramu trebuiá se te intorci la Parisu preste cincisprediece dile, intr'o luna celu multu. Vréu se credu ca afacerile tale te voru fi inpiedicatu, dar' la dracu! trei ani in locu de trei septamani! . . . . . Se me ferésca Ddieu cá, respundiendu injuriei prin ultragiu, se inapoiediu calificatiunea de viziuna orasiului Pontoise! iti voiu spune numai ca nesciinti'a te face preste mesura nedreptu fatia cu Dinan, care in necasulu Jerzualului, totusi e celu mai frumusielu orasiu ce se póte vedea. Dinan e asiediatu in centrulu unui deliciosu peisagiu; are ruine gothice, unu vaporu si unu isvoru mineralu. E Baden-Baden alu Britaniei, acésta buna tiéra atatu de multu si de bine esploatata de gagauti'a literara, in catu te prinde mirarea, candu vii aci de la Parisu, se gasesci ómenii, cari nu se numescu nici Judicaelu nici Cadwallonu si tinere fete ce nu respundu numeloru de Tiphaine séu Marguym. Dinan are, prin sine, carmeni capabili de a opri unu turistu; Jerzualulu insusi, ce am calomniatu in ultim'a mea scrisóre, formédia de departe unu punctu de vedere demnu de remarcatu; si candu e vorb'a, nu e mai prostu pavatu cá piati'a Carroussel. Vedi bine, Scarlate, ca ai angagiatu lupt'a pe unu terenu ce nu-'ti este favorabilu. Numai dupa ce voiu stá trei ani la Dinan, si déca nu vei fi insuti la Pontoise, me voiu supune de buna voie' batailoru tale de jocu. Adio!

P. S. Me rogi se urmediu cu povestirea aventurei mele; 'mi-ar parea reu se nu-'ti facu placerea, s'apoi, nu vréu, sub nici unu pretecstu se autorisediu reserv'a ta prin esemplu. Aventur'a mea a luatu o noua facia De ai fi fostu mai marginitu in bataile tale de jocu, 'ti-asiu marturissi dreptu, ca amiciti'a mea pentru lady Wolsley sémena pucinu cu amorulu. E atatu de frumósa, atatu de nobila atatu de buna! Póte ca voiu avea a me teme langa densa de tóte pericolole, alu caroru siru imi prevestesci cu multa complesantia, dé n'asiu avea o scapare; dar' destulu cu compassiunea ta, te rogu; nici o data nu am fostu mai pucinu in pericolu de a deveni nebunu din iubire: le iubescu pe amendoue. . . . .

Dupa acea intrevedere acarei povestire termina ultim'a mea serisóre, ajunseiu fórte nefericitu. Me decisesemu cu totu dinadinsulu se respectesu vointi'a lady Wolsley: dar' acésta sfortiare me duse intr'o preocupatiune continua, ce in tóte dilele, dá noue poteri passiunei mele. Cate odata me gandeamu se plecu: nu era óre acésta léculu celu mai bunu si o escelenta ocasiune de a incepe in fine calatori'a mea in giurulu lumei? Si cu tóte acestea am remasu; pentru a scusá chiar in ochii mei acésta slabiciune, imi dicému, ca ar fi o lasitate se fugu, ca nu eramu dintr'aceia, acaroru purtare póte depinde de capriciulu unei femei; imi aduceamu in fine, o mie alte cuvinte de soiulu acesta.

Bietulu lord Wolsley, care n'a fostu inca invinsu in duelulu seu cu Jerzualulu, contribuiá insusi a me intari in decisiune mea. Mi se parea, ca de candu cu faimosulu meu intre — patru — ochii, presenti'a mea aducea unu micu zimbetu sardonicu pe slab'a si trist'a sa facia. Catu mai de parte cum me vedea, isi scotea cu triumfu palari'a si trecea cu fruntea susu cá si cum ar fi capetatu asupra-'mi cine scie ce anteietate decisetóre. Acésta era prea multu, nu e asia? Déca Anglesulu sciá totu, femei'a lui jucase rolulu unei neinpacate si viclene cochete; nu trebuiá se dau la ambii bucuri'a de a remanea domni pe campulu de bataie.

Am remasu, dar cá unu bravu. Opriiu fisionomiei mele orice espressiune langurósa séu melancolica; lasaiu se se védia o sincera revenire la prim'a mea nepasare, si pentru a nu parea ca dorescu intrevederi secrete, aratamu cu multa tarie lordului Wolsley pericolulu ace-

tiune a nóstra, in locu de a tractá pe lectori cu frase multe, vomu decopiá numai unele fapte, casuri pe care natiunea si mai virtosu clerulu romanescu nu le póte trece sub nici-o conditiune cu vederea. Vomu incepe din Bulgari'a, dela Dunare.

Sciti ca districtulu Vidinului este locuitu mai totu de romani trecuti acolo din Banatu Craiovei si din Banatulu Temesianu, numai camu dela 1830 incóce in urmarea blastematiiloru agrarie, care sub gubernulu pasialiloru dela Vidinu era multu mai pucine decatu in Ungari'a, mai pucine si decatu în Munteni'a, éra locurile prea bune de cultivatu. Adeca din partea materiale colonistii romani aru fi indestulati; óre inse cum stà cu cea spirituale? Éca unu respunsu datu la acésta intrebare de càtra unulu din barbatii cei mai devotati causei nationale, descendente dintr'o vechia familia craiovéna:

. . . 2 Novembre (fragmentu).

„Apoi mai e faptulu dela Vidinu. Nu sciu de v'amu scrisu despre acela.“

„Inaintea resbelului serbo-turcu romanimea dela Vidinu si din pregiuru traiá de càtiva ani fòra popa si fòra biserica. Ei nu voiau biserica bulgara. Calugarii bulgaro-greci nu permiteau biserica romanésca. Romanii fruntasi au vediutu ca pe papistasii îi lasa cá se 'si aiba biseric'a loru. Au aflatu cà papistasii depindu dela episcopulu din Bucuresci celu care siede langa S. Vinere, adica catoliculu. Au plecatu fruntasii acolo si au disu episcopului: „„Dà-ne popi dela dumneata, ca noi ii primimu, numai se ne vorbésca si citésca romannsce. Mosignor Paoli episcopulu catholicu (titlulu seu este de Nicopoli) le-a respunsu ca elu bucurosu le-ar dá, cà inse preotii aceia aru depinde dela Pap'a. „„Fia de Pap'a, fia de Padisiachulu,““ respunsera ei, „numai se ne citésca romanesce si se faca baiatiloru scóla romanésca.““

„Scris'a episcopulu la Rom'a, scris'a in Transilvani'a pentru a pune man'a pe juni preoti, uniti. Nu au potutu aflá nici-unulu disponibilu. Timpulu trecea. Atunci 'ia esitu in cale unu popa armeanu, care era de cultu latinu, dara nascutu in Romani'a, vorbia bine romanesce. Acestuia 'ia disu Mgr. Paoli: „„Se te dai de romanu, se le citesci romanesce, se le faci scóle romanesci, si se fii popa românu unitu pentru poporatiunea româna dela Vidinu si din pregiuru.““

„S'au dusu amendoi, episcopu si preotu la Vidinu. Acolo, inaintea intregei poporatiuni române la campu, intr'o biserecutia de lemnu, episcopulu latinu a servitu mess'a pontificale; apoi preotulu armeanu a vorbitu poporului romanesce si 'ia promisu cà le face scóla romanésca.“

„Dupa debutulu (inceputulu) acesta splendidu resbelulu a venitu se inpedece orice lucrare.“

(Va urmá.)

Unitatea imperiului si armat'a imperiala.

Un'a din cele mai grave si repetite inputari si acusari denuntiatóre ce se face nationalitatiloru negermane si nemagiare ale monarchiei austro-ungare, aceloru nationalitati, care prin inaugurarea sistemului dualisticu au fostu eschise din cadrulu si de pe terenulu constitutionalu si parlamentariu, a fostu si este ca: ele urmarescu tendintie centrifugale, care amenintia integritatea si periclitésa esistenti'a monarchiei. Este o frasa dejá stereotipa, ca slavii din monarchia sunt panslavisti, éra romanii dacoromanisti. In fati'a acestoru acusari si denuntiari facute si propagate cu invederatulu scopu de a-si mascá si justificá inaintea Europei civilisate terorismulu neomenosu pe care ilu esercitésa purtatorii dualismului asupra nationalitatiloru inpilate, acestea n'au alta arma de aparare de càtu a se provocá chiaru la adres'a asupritoriloru loru si la lumea intréga pentru cá se le probese, déca ele in decursulu acestoru douisprediece ani de suferintie n'au observatu atitudinea cea mai leala fatia cu dinasthi'a, care este incarnatiunea unitatii imperiului si n'au observatu cea mai corecta linie de conduita, atàtu fatia cu legislativ'a càtu si fatia cu esecutiv'a sistemului dualisticu? In acesti douisprediece ani nationalitatile asuprite, departe de a conspirá séu a urmá tendintie centrifugale, precum le acusa cele doue elemente hegemone, s'au marginitu simplu de a se retrage intr'o positiune de aparare passiva, asceptandu cu privirile indreptate spre tronulu imperialu curmarea suferintieloru loru si sperandu in victori'a justei loru cause si a drepturiloru loru legitime si pàna acuma neinfrante, ci numai séu incovoiate séu delaturate.

Dara se vedemu óre totu asia s'au purtatu si se pórta si cele doue elemente incalecate pe spatele cu multu preponderantei maioritati a elementeloru negermane si nemagiare.

Acum candu fatia cu situatiunea generala monarchi'a austriaca ar trebui se fia mai consolidata si mai concentrata cá ori candu, amu vediutu si vedemu cum opositiunea dualistica din Vien'a si B.-Pest'a contribue din respoteri pentru cá se debilitese monarchi'a in laintru si se o descreditese in afara. In Vien'a nemtii centralisti, fideli constitutiunei afla cu cale a refusá midiulócele banesci, pentru cá monarchi'a se-si póta continuá actiunea cea mare inceputu in Orientu si se-si póta mantiene autoritatea si prestigiulu seu fatia cu valurile panslavismului, care i amenintia fruntariele cu o inundatiune elementara. In acelasiu tempu adeptii spirituali si „partid'a tigriloru“ a d. C. Tisza, imitésa pe confratii loru din Vien'a, protestésa in contr'a ocupatiunei, o numescu o „rapire talcharésca“, — pretindu rechiemarea trupeloru din Bosni'a si Hertiegovin'a si provóca in dieta scene scandalóse, care probésa, ca parlamentarismulu ungurescu este totu asia de primitivu cá si inainte de acésta cu 300 sute de ani. Totu in parlamentulu din Vien'a se gasesce unu deputatu némtiu, cavalerulu Schönerer, care cu voce ridicata striga prin ferestrile deschise cá se o audia lumea intréga ca: „Nemtii din Austri'a d'abea astéptá cá se apartiena odata Germaniei!“ Éra in diet'a Ungariei deputatulu Csanády declara susu si tare, ca natiunea magiara nici subtu regimulu unui Bach si Schmerling n'au induratu atàtea suferintie morale si fisice cá subtu sistemulu actualu. Lasamu se jude Europ'a luminata déca purtarea acésta a unoru deputati, cari apartienu elementeloru astadi domnitóre sunt adeveratii patrioti austriaci, cari dorescu consolidarea monarchiei si mantienerea unitatii de statu, acarei represantantu inviolabilu si neresponsabilu este Maiestatea Sa Augustulu Imperatu Franciscu Iosifu I. Nemtii aspira si dorescu se apartiena càtu mai curendu imperiului „fricei lui D-dieu si a moralei adeverate,“ éra ungurii, de si nu toti, lucra sí tindu intr'acolo cá se realisese visulu celu de auru alu lui Kossuth de a vedea regatulu St. Stefanu liberu si independinte, unitu cu imperiulu austriacu numai prin uniunea personala a domnitoriului. Acestea sunt resunetele ce se audira in tempulu din urma, in ambele capitale ale imperiului dualisticu. Probésa ele óre tendintie centripetrale séu cu totulu din contra? Faptele respundu ele insusi prin logic'a loru inecsorabila, care ne dispensésa de ori ce comentaru.

Dara patriotii acesti adeverati nu se multiumescu numai cu subminarea si slabirea basei de unitate a imperiului, ci ei facu unu pasu si mai estremu si potemu dice culpabilu, atacandu caracterulu si discreditandu valórea si integritatea armatei imperiale. Acésta o a cutesatu se faca in Vien'a deputatulu centralistu Dr. Sturm, si partisanii sei, éra in Pest'a deputatulu magiaru Gabrielu Ugron, unulu din matadorii invasiunei secuiesci proiectate in Romani'a, pe candu armatele aliate se aflau inaintea Plevnei. Dinasthi'a si armat'a mai remasesera inca intacte in curentulu dualisticu; acea armata, care fiindu compusa din tóte popórale monarchiei au indreptatitu pe f. maresialulu Radetzky se dica cu dreptu cuventu ca: „Austri'a se afla in castrele ei.“

Nemtii afla cu cale, cá acuma candu bunii nostrii vecini se afla inarmati din crescetu pàna in picióre si se prepara pentru evenimentele venitóre, se pretindia déca si nu demobilisarea, dara o reducere cu celu pucinu 100.000 a armatei imperiale. De alta parte ungurii in frunte cu vestitulu Gabrielu Ugronu pretindu ca armat'a trebue magiarisata si cu deosebire corpulu oficiariloru, de óre ce ea acuma este slavisata si foculariulu panslavismului si condusa de unu spiritu netolerantu. Fara indoiala ei ceru acésta cu scopu cá la casu eventualu se se póta formá mai lesne legiuni à la Klapka din anulu Sadowei.

Aceste simtome ale unei stari nesanetóse si de decadintia se manifesta la lumin'a dilei. Ele sunt fructele multu laudatului sistemu dualisticu, care in locu se intarésca monarchi'a, o au adusu aprópe la punctulu celu mai estremu alu paralisiei si alu isolarei. Alu cui este acestu meritu si asupra cui jace responsabilitatea, istori'a de siguru ca nu-lu va concerne nationalitatiloru trantite la parete, ci acelora carora li s'au concrediutu destinele monarchiei si franele gubernarei in ultimi douisprediece ani.

Camilu.

---

loru ostenitóre escurssiuni ce'i ruinau sanetatea din ce in ce mai siubreda. Acésta era curatu siarlatanismu. Jerzualulu e pentru dragulu omu ceea ce este opium pentru mandarinu, obiectulu unei patimi fara leacu si omoritóre. Jerzualulu ilu va omorî pe nesimtite prin oboséla, séu deodata, pastrandu'i o inbracisiare cu unulu din pietróiele cele mai ascutite ale pavagiului seu. Aci nu mai incape indoiala. Pana atunci, lupta curagiosu, plesnesce duoi cai pe luna, si la fia ce septemana inoesce arcurile si intiepenesce bucelele tilburyului seu. Déca Jerzualulu ar potea fi invinsu in acésta lupta bizara, asiu pariá pentru lord Wolsley; dar pe acesta ilu vedi ca se prapadesce, pe candu strad'a isi sumete mereu formidabila'i rampa, ce pare a 'si ríde de administratiunea poduriloru si sioseleloru precum si de edilitatea dinanesa.

Stratagem'a mea avù unu resultatu neasteptatu. Cu catu mie imi revenea veseli'a, cu atatu a lady Wolley disparea. In fia care di o gaseamu mai trista cá in diu'a trecuta. Vanitatea mea nu ajunse se traga din aceste simptome cea mai favorabila prevestire. Imi inmultiiu sforciarile, si ajunseiu se iau deprinderile unui luatoru in risu de mijlocu. Me facusemu scepticu. Vorbeamu cu atata batae de jocu de tóte lucrurile respectate, incatu me minunamu de mine insu'mi. Lady Wolsley plecá ochii séu me privea cu mirare; nu-'mi respundea.

(Va urmá).

Ungari'a.

— Din discursulu parlamentariu alu escelentiei sale domnului archiepiscopu sie mitropolitu Mironu Romanulu continuare si fine. —

Mitropolitulu oratoru continuandu e de parere, cà Serbi'a si Muntenegru au castigatu prea pucinu dela congresulu de Berlinu; dara planulu Russiei, care tînù pàna acum acele doue tieri sub protectoratulu seu este, cá se le unésca intr'unu singuru statu, apoi se le dica: acumu sunteti tari, ve poteti intinde preste campiile din Banatu si Bacïca, sau daca se póte, si mai departe, adeca se ocupe Bosni'a si Hertiegovina, si apoi incóce totu mai departe, pàna la Dobritînu, cà-ci unii serbi credu cà si-aru potea formá dreptulu loru istoricu pàna acolo. De ací inainte oratorulu apróba politic'a actuale a gubernului dicúndu intre altele:

„Candu astfelu de aspecte triste ne dau formatiunile panslavistice din sud-ostu, cari sunt planuite, dar stau inca in suspensu, eu cu ânima linistita potu dice, ca regimulu nostru de esterne a lucratu bine, candu a primitu mandatulu congresului de Berlinu pentru ocuparea Bosniei si Hertiegovinei si la si esecutatu, de si cu mari sacrificii; adaugu inca, ca eu asiu atribui acelui regimu dreptu meritu, daca elu insusi ar fi solicitatu darea mandatului. Prin ocupatiunea acésta noi amu luatu o positiune considerabila in Orientu la casu, candu prin unu resbelu nou sau si in altu modu ar urmá turburari periculóse pentru monarchi'a nóstra; si pàna candu ne vomu tienea acésta buna positiune strategica, pàna atunci nu numai ca vomu face umanitatii servitii insemnate in acele provincii, cari mai inainte erau espuse la totufelulu de adversitati, dar totu-odata potemu fi asigurati, ca principatele slave de sudu, carora noi de altmintrelea le poftimu bunastare durabila si prosperare, nu ne voru coplesí, mai alesu daca alaturea cu desvoltarile ulteriori a le lucruriloru ar succede monarchiei nóstre, a-si ocupá si la Dunarea de josu o positiune sigura, ce nici nu e chiaru cu nepotintia daca d. e. in buna contielegere cu respectivele poteri, si dupa necessitate si cu Romani'a vecina, ne-amu estinde de la Adakalé, carea este deja in posessiunea nóstra, pe tiermululu dreptu alu Dunarei celu pucinu pàna la Vidinu, si daca ne-amu acuira fortaréti'a de acolo cá unu punctu de strategie.“

„Marturisescu sinceru ca nu sumu in stare de a pricepe, cum s'ar poté dice buna si folositóre pentru monarchi'a nóstra acea politica, carea tienêndu de gresita positiunea, ce o amu castigatu in Bosni'a si Hertiegovin'a, staruesce pentru parassirea ei; din contra sumu convinsu, ca o astfelu de politica, devenindu la valóre, nu numai ar nimicí vadia monarchiei nóstre in afara: ci spriginindu infiintiarea Marei-Serbie ideale, prin acésta inmediatu ar promová totu-odata planurile panslave, cari tientescu la inbucatatirea patriei nóstre.“

„Fatia cu o atare politica intrebu eu: ca intemplandu-se se se unésca numitele principate si provincii slave, ceea ce ar urmá de siguru dupa retragerea nóstra, — si de aci nascandu-se in adeveru unu pericolu evidentu pentru patri'a nóstra: amu fi óre atunci intr'o positiune mai favoritóre de a poté infrena pre inamicu, cá cum suntemu acum? séu óre ne va costá atunci mai pucine sacrificii de sange si de bani apararea confinieloru nóstre, decàtu ce ne costa acum ocupatiunea provincieloru din cestiune? séu in fine óre potemu noi contá, ca la casu de unu astfelu de pericolu voru grabí poterile mari, dela cari avemu mandatulu de ocupatiune, a ne aperá confiniile, a ne aperá pre noi, cari prin slabiciune séu usiuratate amu abandonatu insemnatele positiuni, ce ni s'au fostu datu?“

„Lá tóte acestea se binevoiésca a-mi da res-

punsu aceia, cari condamna ocupatiunea din cestiune sub cuventu, ca aceea ar fi periculósa pentru monarchi'a; eu insa sustienu din nou, ca jace in interesulu nostru, a le tiené acele provincii ocupate, cá positiuni strategice, si a le tienea pàna atunci, pàna candu cestiuneea orientalala isi va aflá deslegarea finala, candu apoi Europ'a intr'unu congresu, ce va se se tiena in Berlinu séu in Parisu, séu vrendu D-dieu intr'una séu alta capitala a monarchiei nóstre, séu in fine ori si unde, va decide definitivu asupra sortiei acestoru provincie; dar a vorbí inca acum despre acésta, eu tienu ca ar fi o preocupare de tempu."

„Privindu acum partea finantiara a cestiunei, nu se póte negá, ca ocupatiunea recere preste mesura dela noi multe sacrificii, si ca tier'a mai ca numai póte suportá aceste sacrificii; accentuesu cu deosebire cunoscut'a seracia a regiuniloru inferiori ale poporatiunei, ér' mai cu séma a clasei de agronomi, carea potu dice, ca nici pe tempulu feudalismului n'a fostu atatu de inpovarata, cá cum este astadi cu atatea feliuri de inposite, din cari pentru acésta clasa, anume pentru cultivarea ei si pentru pregatirea unei stari mai bune pentru ea, nimicu séu numai fórte pucinu se retribue."

In fine esc. sa inchiaie asia:

„Eu sum pentru alternativa prima. Contesu, ca regimulu tierei va face totu ce e cu potintia cu deosebire pentru ameliorarea starei materiale a poporului de rendu, si intre altele pentru consolidarea diferiteloru nationalitati, abatandu-se chiar', — daca va fi de lipsa — dela programulu seu de pana acumu, si preste totu va cautá se sadésca respective se se cultive in tóte clasele poporatiunei patriotismulu si promtitudinea la orice sacrificii. Contandu asia dara si la acestea, eu cu tóta consciinti'a si promtitudinea votesu sum'a propusa de subcomissiunea intr'unita, fia se me aflu chiaru in opositiune cu opiniunea publica, carea adeseori ratacesce, si carea uneori are a espiá cu amaru ratacirile sale." (Aprobari vii.)

Revista politica.

Serbatorile Craciunului dupa calendariulu gregorianu trecura liniscite fara cá inse situatiunea generala se se fi inseninatu. Ea continua a fi grea, obscura si ingrijitóre si ereditatea ce o va lasá anulu espirandu celui viitoru nu este nici decum de natura a causá bucurie si multiumire nascendului moscenitoru, care la 1 Ianuariu 1879 nici decum nu va afla lumea in o asia stare, cá se se simtia indemnatu a face o fatia deschisa si vesela. Dara tempulu este inecsorabilu, elu nu se opresce, ci trece inainte purtandu in sinulu seu binele si reulu, pe care ilu sémana apoi in mesura neegala in cursulu seu.

Actualitatea nu sufere nici decum de o abondantia in bine. Pacea generala este pusa in cestiune si ochiulu multimei nu vede nici unu punctu ficsu spre care si-ar potea indreptá privirile in sperantia, ca elu va fi punctulu centralu in giurulu caruia s'ar potea cristalisá pacea, stabilitatea si prosperitatea. Suntemu departe inca, fórte departe de acele tempuri visate in care lumea s'ar potea bucurá de o pace eterna. Ori in ce parte ne vomu indreptá privirile nóstre scrutatóre nu intalnimu, afara singuru numai de fericit'a Franci'a, vre unu statu in Europ'a, care se fia multiumitu cu starea sa actuala. Popórale sunt coprinse de o nemultiumire intensiva si se consuma de dorulu de a se vedea odata scapate de acésta stare inabusitóre, care le taie respiratiunea, le inpaianginésa vederile, le slabesce fortiele si le paralisésa. O presimtire vaga le spune, ca asia nu mai póte merge si ca o schimbare radicala trebue se se faca mai curendu séu mai tardiu, pentru cá se dispara acea ruptura adenca si la párere lipsita de ori ce punte de trecere, care le au curmatu cursulu loru normalu de desvoltare. Atmosfer'a politica si sociala este incarcata de dinamita concentrata, subtu o pressiune ce au ajunsu deja la punctulu estremu, candu ea trebue se esplodese séu prin sine insasi séu prin o schinteie electoro-magnetica venita din afara.

Cu tótele silintiele ce si-au datu si isi voru mai dá diplomatia si gubernele respective, marea cestiune a Orientului va remanea inca multu tempu in permanentia la ordinea dilei. Asupra acestei cestiune la acarei deslegare sunt angajate mai multu séu mai pucinu tóte statele europene, se concentrésa, potemu dice in modu esclusivu, intrég'a atentiune a cercuriloru diplomatice si politice. Deslegarea ei, care in urm'a stadiului la care au ajunsu lucrurile, trebue se se faca in modu definitivu, este imperiosu reclamata, este inevitabila si nu mai sufere nici o amanare. Ea sémana cu o lavina, care pornindu de pe colin'a unui ghiatiaru giganticu se rostogolesce crescandu si nu se opresce decàtu numai in vre unu abisu séu in vale, unde apoi topinduse fecundésa prin undele sale campi'a insetata.

Cu deosebire reclama deslegarea definitiva a cestiunei Orientului atentiunea cea mai incordata a barbatiloru de statu ai monarchiei austro-ungare, mai alesu dupa ce prin mandatulu primitu dela Congresulu din Berlinu si-au angajatu autoritatea sa cá potere mare si prestigiulu armeloru sale. Dara tienendu contu de situatiunea interna, adeveratii patrioti cu profunda durere de anima isi punu intrebarea: catu de inpunatóre, insuflatóre de respectu si vigurósa n'ar potea fi frumósa figura a acestei monarchii, déca poterile ei n'ar fi slabite si reduse prin fatal'a si regretabil'a ei politica interna? Dara se speramu, ca celu pucinu acuma, in acésta situatiune decisiva si in fati'a pericoleloru ce o amenintia din partea rivalului ei dela nordu, corón'a si cei cari i voescu binele voru reveni si se voru grabi cu o óra mai 'nainte a restabili echilibrulu internu, pentru cá asia se póta face fati'a la ori ce eventualitate. Catu de pucinu le trebue popóraloru nedreptatite pentru cá ele se fia multiumite cu sórtea loru si se fia gat'a in totu momentulu a-si pune viatia si averea pe altariulu patriei comune! Ele nu ceru decatu aceea ce li s'au luatu adeca: drepturi egale prelanga datorii egale. Ele nu ceru mai multu decatu aceea ce despotic'a si autocratic'a Russi'a de buna-voia ofere celoru trei nationalitati din Rumeli'a orientala si adeca: respectarea limbei si a individualitatii nationale a bulgariloru, a turciloru si a greciloru. Si óre Austri'a cea constitutionala, care se numera si cu dreptu intre statele civilisate, se fia mai pucinu justa si liberala decatu Russi'a? Noi si inpreuna cu noi toti cei de o sórte cu noi ne damu tóte silintiele a mai sperá in echitatea si liberalismulu Augustului nostru Suveranu, acarui devisa este: „Viribus unitis!" In sensulu acesta credemu si ne asceptamu se fia deslegata actual'a crisa ministeriala si parlamentara, care a urmatu cá consecintia din conflictele ce s'au nascutu intre factorii constitutionalismului dualisticu si din starea nenormala si nesanetósa creata prin sistemulu domnitoru.

Restabilinduse pacea interna ea va fi cea mai poternica si mai siguru garantare, atatu a unitatii imperiului absburgicu precum si a integritatii sale.

Romani'a.

Respunsurile M. S. Regale la adresele Parlamentului Camereloru.

Cum amu anuntiatu dejá, Sambata, la órele 12 din di, A. S. R. Domnulu, in presinti'a d-loru ministri, incongiuratu de cas'a sa civila si militara, a primitu la palatulu din capitala, in sal'a tronului, cu solemnitatea obicinuita, biroulu si comissiunea senatului, insarcinata a presentá Mariei Sale Regale adres'a de respunsu la mesagiulu tronului.

D. Dimitrie Ghica, vice-presiedinte alu Senatului, a datu citire adresei, la care M. S. R. a respunsu cu urmatórele cuvinte:

Inaltu Prea Sante Parinte,
D-loru vice-presiedinti,
D-loru senatori,

Cu o deosebita placere am ascultatu cuvintele magulitóre ce Senatulu adresésa armatei; cá siefu alu ei si cá Domnu alu tierei, ve multiumescu din sufletu pentru sentimentele ce ne esprimati.

Ultimulu resbelu a fostu ocasiunea pentru tiéra de a dá Europei convingerea, pe care eu dela inceputu am avut'o, despre valórea ei. Am fostu indouitu fericitu de a me aflá in acésta ocasiune in capulu bravei nóstre armate.

Multu tempu s'a crediutu in afara. din caus'a necunoscintiei cestiuniloru nóstre interióre, ca amu fi animati de unu spiritu de intolerantia religiósa. Constatu cu multiumire, ca tiér'a prin represintantii ei, se arata hotarita a face se dispara acésta eróre si regretu, ca inprejurarile paru a'i inpune hotarirea sa. Acumu natiunea romana va fi admisa de toti la loculu ce merita in opiniunea lumei, ca-ci a probatu prin vitejia sa, ca póte stá alaturi cu natiunile cele mai valoróse, si prin principiele sale, ca inpartasiesce credintiele si aspiratiunile lumii civilisate.

Inaltu Pré Sante Parinte,
Domniloru vice-presiedinti,
Domniloru senatori,

Déca d-vóstra v'ati adusu a-minte si cu acésta ocasiune de armata si de capitanulu seu, impli escu din parte'mi o placuta datoria, reamintindu ca folósele de care vorbiti nu s'au potutu dobandi decatu cu poterniculu d-vóstre concursu si cu devotamentulu d-vóstra patrioticu.

Potu adaogá, ca cu acésta mare ocasiune s'a potutu constatá ca, déca Senatulu este menitu, prin conditiunile constituirii sale, a mantiene natiunea pe calea prudentei si intielepciunii, acésta inse nu l'a opritu cá in momentulu de grele incercari se se arate plinu de curagiu si de decisiune.

Suntu incredintiatu, ca ne vomu intalni totu d'a-una in acelasiu simtiementu de devotamentu catre patria, spre a seversi inpreuna marea opera de desvoltare si de intarire, la care suntemu chiemati a conlucrá.

Primiti, Inaltu Pré Sante Parinte si d-loru senatori, din partea Dómnei si a nóstra, espressiunea inaltei nóstre gatitudini pentru urarile ce ne faceti."

— La aceiasi ora, a fostu primita si comissiunea Adunarii deputatiloru cu aceiasii solemitate. D. presiedinte, C. A. Rossetti, a cititu adres'a si M. S- R. a respunsu in modulu urmatoru:

Domnule presiedinte,
Domniloru deputati,

Suntemu adancu miscati de simtiemintele ce esprimati armatei si tronului, pentru santienia cu care in ultimulu resbelu si-au inplinitu datori'a, in realisarea celei mai scumpa aspiratiuni a natiunii romane.

Ceia ce a creatu Romaniei o positiune, ce nu i se mai contesta astadi in Europ'a, este ca, de si incongiurata de incercarile cele mai crude, totusi a strabatutu cu succesu prin acestu cercu de pericole de totu felulu, fara a siovai unu momentu si fara a face unu pasu gresitu, care ar fi potutu se'i compromita chiaru esistentia.

Constatamu cu fericire, domniloru, ca sacrificiele si incercarile la care cu totii amu fostu supusi departe d'a ne obosi si a ne sdrunciná, din contra au contribuitu a ne intari, a ne otieli, a ne lamuri ideile nóstre si a ne dá mai multa unitate de actiune; proba despre acésta este unaminitatea cu care s'a votatu respunsulu d-vóstra ce coprinde insasi program'a lucrariloru spre care are a se indreptá acum activitatea nationala.

Evenimentele ce-a strabatutu natiunea intarescu si mai multu in sufletulu nostru credinti'a ce amu avutu, despre viitorulu acestei tieri, din diu'a candu amu pusu piciorulu pe pamentulu ei. Din faptele seversite, marele poteri voru dobandi convingerea, ca statulu romanu, pe care ele l'au admisu in famili'a loru cá unu elementu alu echilibrului europénu respunde in adeveru acestei mari chiemari si va fi o conditiune de securitate si de liniste pentru poternici sei vecini.

Votulu datu pentru a dóu'a óra, de mai unanimitatea represintatiunii nationale, afirmandu voinți'a de a se conformá dispositiuniloru ce ne privescu din tractatulu dela Berlinu, nu mai póte lasá Europei indoiéla, ca acésta este in adeveru simtiementulu natiunii intregi, si va face astufelu se dispara ori-ce umbra de banuiéla si ori-ce prejudecata ar mai fi esistatu despre tiér'a nóstra.

Suntemu incredintiatu ca prudinti'a, spiritulu de conciliare si unitatea de actiune, ce v'au ajutatu pana acumu in realisarea unoru mari fapte, ve voru assicurá acelasiu succesu in viitoru; numai astu-felu ranele lasate de incercarile la care amu fostu espusi se voru vindecá, interesele societatii nóstre voru fi bine ingrijite si se va potea seversi oper'a radicarii si intaririi Romaniei, cu acelasiu succesu cu care a fostu inceputa. Pe acésta cale me veti gasi, d-loru, totu-déuna alaturi cu d-vóstra, gatá la lucru si la sacrificie.

Dómna, care, in tempulu pericoleloru, a inpartasitu tóte simtiementele si tóte ingrijirile nóstre, se unesce adi cu noi, spre a ve esprimá, d-le presiedinte, d-loru deputati, viuele nóstre multiamiri pentru caldurósele urari ce ne adresati spre a dice inpreuna cu totii: Traiésca Romani'a!" „Romanulu."

Inproprietarirea insuratieiloru in judetiulu Romanu.

Aplicarea art. 5 si 6 din legea rurala in districtulu Romanu s'a efectuatu dela 30 Octobre pana la 19 Novembre, in care intervalu — ne spune „Stafet'a" din Iasi — s'au pusu in posessiune parte dintre satenii cu drepturi constate.

Vreo siépte mii pogóne de pamentu, din mosiele Statului, s'au distribuitu unui mare numeru, cá la una mie capi de familie, unii insuratiei din anulu 1864, alti care atunci erau supt stégu si altii care au fostu inscrisi in acelasiu anu cu dreptulu de case si gradini.

A fostu maretia splendórea ceremoniei, viu entusiasmulu publicu, la care se adaogá bucuri'a si

multiamirea inproprietaritiloru, din localitatile unde s'a facutu inproprietarirea.

Judetienii au aplaudatu faptulu inproprietarirei, precumu si numirile bine alese si date comuneloru ce au a se infiintia de acei 1000 noui proprietari si care numiri sunt urmatórele:

Comun'a Carolu I, situata intre drépt'a riului Siretu si stang'a riului Moldov'a, pe parte din mosi'a Pancestii Statului, alaturarea cu orasiulu Romanu.

Comun'a Elisabet'a Dómn'a, la drépt'a riului Moldov'a, despartite de orasiulu Romanu numai prin podulu de fieru, in reionulu unde se intrunescu sioselele Romanu-Bacau, Romanu-Barladu si Romanu-Piatr'a.

Comun'a Brateanu, la stang'a riului Siretu pe mosi'a Bratestii.

Comun'a Rosiorii, pe mosi'a care se numia Rusii Vladicii.

Comun'a Alexandri, pe mosi'a Ciuturestii.

Comun'a Negri, pe mosi'a Calinestii.

Comun'a Cuza, in stang'a Siretului, pe mosi'a Schiauletiu.

Comun'a Cogalnicénu, la stang'a Siretului, pe mosi'a Mogosiestii-Volintirestii.

Inproprietarirea in judetiulu Vasluiu.

Pe candu gubernulu si camer'a legiuitóre se ocupa cu tóta staruinti'a a garantá conservarea pamenturiloru date fostiloru clacasi, pe la judetie se face inproprietarirea si punerea in posessiune cu o activitate demna de lauda.

Comissiunea dela judetiulu Vasluiu, compusa de d. V. A. Holbanu, fostu prefectu, si de d. Gh. Mironescu membru comitetului permanente, a inproprietaritu 674 sateni, dandu-li-se 1600 falci pamentu.

Noi facemu sincerile nóstre felicitari comissiunei, care intr'adeveru a lucratu cu ânima si cu priintia pentru tierani, dandu-le locuri bune si producetóre. „Romanulu."

Diariului filo-romanu „Der Osten" din Vien'a i se scriu din Bucuresci urmatórele:

„Precum ni se scrie din Bucuresci, din lini'a drumului de feru Ploiesci-Brasiovu (Predealu), distanti'a Ploesci-Campin'a este gat'a si completa si ca se va pune in circulatiune indata dupa ce i se va face esaminarea din partea autoritatiloru competente. Intreprindietoriulu acestei linie, d-lu Guilloux, au luatu de astadata lucrarea sa in seriosu si o au condusu cu tóta energi'a. In acelasiu tempu ni se notifica o inbucuratóre urcare a chartieloru de statu romane, care au ajunsu unu cursu, pe care ilu notésa efectele a pucine state din Europ'a. Asia obligatiunile domeniale romane au trecutu preste cursulu de pari si notésa 102 si 102¼, obligatiunile rurale notésa 100, obligatiunile municipale ale capitalei Bucuresci au ajunsu la cursulu de 98, in tempu ce acele ale Vienei notésa numai 89 respective 94. In cifrele acestea ale fóiei cursuriloru se esprima in modulu celu mai semnificativu prosperarea politica si economica a statului romanu, precum si increderea crescénda a lumei finantiarie in viitoriulu lui. Nimicu in lume nu este mai prevedietorui si mai scrupulosu in calcularile sale, precum este capitalulu; si de órece elu astadi tacsésa chartiele romane mai susu decatu efectele unoru mari state europene, prin acésta isi esprima convingerea, cà situatiunea statului romanu este in tóte privintiele solida si insuflatóre de incredere.

Corespondentie particularie ale „Observatoriului".

— Muntii apuseni, Abrudu in 3 Decembre 1878.*)

Pentru cá onoratulu publicu cetitoriu se nu fia sedusu de frasele góle ale aceloru multi (?) din capital'a muntiloru apuseni, respective din partea acelora, carii se incérca a schimosi adeverulu nedisputaveru, noi subscrisii, cá unii carii facuseramu parte din colegiulu scrutinatoru alu cercului electorale din Abrudu si cá unii carii atàtu in colegiu, càtu si dupa aceea amu protestatu in contra respingerei ilegale a mai multoru protocóle de alegere, sustienemu si astadi, cà comisariulu, care a substituitu pe D. Andreica dupa retragere, a comisu abatere dela legea positiva, Statutulu org. prin respingerea aceloru protocóle de alegere, ceea ce au constatatu insusi maritulu Congresu.

Domniloru! atunci candu dvóstra si acestu micu remediu de a'ti radica vocea in contra unei nelegalitati, ve incercati a-lu atribui unei séu altei persóne bisericesci, — facéndu deductiuni mari, si minunate, — ve spunemu cà sunteti in ratecire, sunteti preocupati de particularismu, si se pare cà voiti a inpedecá pàna si dreptulu de apelare in contra unei nedreptati.

Ve intrebamu domniloru din capital'a muntiloru (?), óre noi cei din Abrudu-satu, Carpinisiu, si din alte locuri, dóra nu suntemu indreptatiti a reclamá in contra unoru actiuni ce nu consuna cu legea? si ca acestu dreptu este eschisive numai alu dvóstra? Noi scimu cà traimu in viétia constitutionala bisericésca, care dà dreptu fia-carui crescinu de a potea reclamá.

Cauta se ne miramu si de tanguirea ce faceti pentru deputatulu neverificatu, cá si candu vedi dómne, celu verificatu, si alesulu maioritatii d. adv. Candrea, nu ar fi intocmai cualificatu, si fiiu din muntii apuseni, séu nu ar fi demnu a ne representá biseric'a si interesele nóstre muntene, cá si ori-care altulu.

Se póte cà dvóstra domniloru! cinci la numeru, din acumu infiintiat'a capitala (?) nu ve place de densulu, pentru cà nu e' omulu sfatosiiloru si alu vorbeloru multe, ci este barbatu de unu caracteru mai seriosu.

In càtu privesce insinuarea de comanda, bine ve diceti, cà chiaru dvóstra mergeti dupa comand'a celui ce striga si arunca umbre innegritóre asupr'a altora.

Maritulu Congresu a spusu verdictulu, cà cine a facutu abatere dela Stat. org., pre care dvóstra acum voiti a o aruncá in ochii altora, ci mai bine vedeti-ve bârn'a in ochiulu propriu, si apoi tiandur'a in ochiulu altuia; éra decumva nu sunteti orientati, se aflati, cà Congresulu nationalu bisericescu romanu, este forulu supremu in biseric'a ortodocsa, si o atare comissiune cercetatóre preste Congresu, nu ecsista.†)

Mai multi alegatori din cerculu Abrudului.

*) Nu pricepemu, cumu acésta corespondentia, a carei comitiva adressata redactiunei pórta dat'a din 3/15 Dec., ne-a venitu numai in 13/25 Dec. Red. „Obs."

†) Cu acestu respunsu consideramu de inchisiéta discussiunea in colónele nóstre asupra acestui incidentu. Red. „Obs."

Sciri diverse.

— (Necrologu.) Georgiu Filipu advocatu cu soci'a s'a Maria Olteanu, in numele loru si alu fiiului Emiliu, precum si a numerosiloru consangeni si amici, cu ânima infranta de dorere anuncia, cumca fiiulu, respective fratele si consangenulu loru Aureliu Georgiu Filipu dupa unu morbu greu, in etate de 20 ani, astadi la 4½ óre de diminétia si-a datu sufletulu in manile creatorelui. Osamintele reposatului se voru asiediá in cimiteriulu gr. cath. Alba-Julia lipovani, dupa ritulu gr. cath. Sambata in 28 Decembre 1878 d. a. 3 óre. Fie-i tieran'a usióra si memori'a binecuventata! Alb'a-Julia la 26 Decembre 1878.

— (Esamenu). Precum aflamu, d. Zachari'a Chihereanu, telegrafistu in Murasiani, a depusu in Clusiu esamenulu de siefu cu celu mai bunu succesu. Felicitamu pe d. Chihereanu pentru acésta inaintare inbucuratóre.

— (Statistic'a gimnasieloru romane.) Din interesant'a si instructiv'a dare de séma pe care o face „Telegrafulu romanu" despre gimnasiele romane, pe bas'a programeloru publicate pe anulu scolasticu 1877/8 estragemu urmatórele date: Cu totulu esista 5 gimnasii romane si adeca la: Blasiu, Nasaudu, Brasiovu, Beiusiu si Bradu. Gimnasiulu din urma nu-si au publicatu program'a pe anulu scolasticu espiratu, prin urmare nu póte fi luatu in considerare. Cele patru gimnasie memorate sunt complete cu cate 8 classe. La aceste 4 gimnasie sunt aplicati in totalu 66 profesori si adeca la: Blasiu 12, la Nasaudu 14, la Beiusiu 16 si la Brasiovu 24.

Frecventi'a a fostu la tóte 4 gimnasiele preste totu 939 scolari, cari se inpartu asia: pe Blasiu vinu 363, pe Nasaudu 177, pe Beiusiu 210 si pe Brasiovu 189. Din aceste cifre resulta, ca gimnasiulu din Blasiu este celu mai freventatu din tóte gimnasiele romane, avendu unu contingentu de preste a trei'a parte din intrég'a cifra a frecventantiloru. Relativu mai slabu frecventatu este gimnasiulu din Nasaudu.

Dupa nationalitate gimnasiele sunt frecventate de 882 romani si 67 neromani. Dupa confessiune scolari au fostu 544 gr. cath. séu asia numiti uniti si 328 greco orientali, care cifre comparandu-le cu numerulu totalu alu celoru doue confessiuni, ne oferu o disproportiune batatóre la ochi in defavorulu romaniloru greco-orientali. Acesta este unu avisu catu se póte de elocentu, care se inpune autoritatiloru competente, cá se-si indreptese cu mai multa staruintia cá pana acuma atentiunea, asupra instructiunei poporale, pentru cá catu mai curendu se dispara acele anomalii care esista astadi, cá se vedemu nu numai orasie cá Fagarasiulu si Orasthi'a lipsite de scóle normale, dara cá chiaru iñ Sibiiu resiedint'a metropolitana se vedemu lipsindu-ne scóla normala pentru baieti si baiete. Acuma dupa ajutoriulu votatu de universitatea sasésca si comptandu in prim'a linia pe energi'a cunoscuta a d. advocatu A. Tincu, precum si a preotiloru de acolo, speramu a vedea infiintianduse in Orasthia in celu mai scurtu tempu o regulata scóla normala romanésca, pana nu se va infiintia si acolo un'a neconfessionala. Scól'a si biseric'a, acestea sunt citadelele ce ne au mai remasu, de unde ne mai potemu apará individualitatea nóstra nationala si unde ne o mai potemu conservá.

— (3795 fl. 50 cr. restantie de abonamente!) Asia citimu intr'unu anuntiu alu administratiunei foiloru Predicatoriulu si Cartile satenului romanu, Amiculu Familiei si Higien'a si scóla. Pre càtu amu sciutu apretia totu-déuna marea necessitate de a se propaga lectur'a romanesca intre sutele de mii romani din regiunile septemtrionali a le patriei nóstre, tocma pre atata ne pusera la mirare acele restantie enorme pentru intreprinderi asia de mici. Se ne permitta dnii collegi ai nostrii dela Desiu-Gherla si oride unde, cá in locu de a'i compatimí fóra nici-unu folosu, se le facemu una observatiune collegiala franca. A intreprinde si deschide foi periodice pe credite, este in contra reguleloru sanetóse ale economiei nationale si in contra esperientiei toturoru publicistiloru europeni. Ori-ce diariu, fia si celu mai bunu din lume, deschisu pe credite, si-a subscrisu in acea di sententi'a sa de mórte prematura, afara numai de casurile, candu 'iar sta la spate vreo subventiune anuale de càteva mii, ori si dieci de mii, sau candu vreunu gubernu, fia politicu, fia eclesiasticu, ar inpune subordinatiloru sei lectur'a lui, pentru-cà atunci totu acelu gubernu va sci se scótia si abonamentele. Se cerce ori-cine, a citi, de es. diarie nemtiesci ori francesci pe creditu. Nu asia se sustîne literatur'a si publicitatea.

— (Notitie literarie.) Ne facemu placut'a datoria de a inregistrá si a trage luarea aminte a onor. nostrii cetitori asupra urmatóreloru publicatiuni mai noue, care ne venira in tempulu din urma si care se potu procurá séu directe dela autori, séu prin binecunoscut'a firma W. Krafft in Sibiiu:

— „Iubirea facia de copii," thes'a de doctoratu presentata la facultatea de filosofia din B.-Pest'a din partea d-lui Lazaru Petroviciu, doctoru in filosofia si profesoru la institutulu teologico-pedagogicu din Aradu. Aradu, 1878. Pretiulu 20 cr. v. a.

— „Colecta de recepte" din economia, industria, comerciu si chemia pentru economi, industriari, meseriasi si comercianti de Grigoriu T. Miculescu. Editoru: Niculae F. Negrutiu. Sibiiu, 1878. Pretiulu 50 cr. v. a.

— „Apologie." Discussiuni filologice si istorice magiare privitóre la Romani, invederite si rectificate de Dr. Gregoriu Silasi, prof. de limb'a si literatur'a romana la r. universitate din Clusiu. Cartea prima: Paulu Hunfalvy despre Cronic'a lui Georg. Gabr. Sincai. Editiunea „Amicului Familiei." Clusiu, 1879. Pretiulu 30 cr. v. a.

— „Amoru si dincolo de Mormentu." Novela de Ponson du Terrail. Traducere de: N. F. Negrutiu. Sibiiu, 1878. Pretiulu 30 cr. v. a.

— „Mandrinu," capitanulu banditiloru de Clémence Robert. Traducere libera de: N. Petra-Petrescu. Sibiiu, 1878. Pretiulu 75 cr. inclusive porto.

— „Biografii romane" de A. W. Grube. Trad. de: N. Petra-Petrescu. Sibiiu, 1878. Pretiulu 50 cr. v. a.

— Calendarulu „Resboiului" pe anul 1879. Cu multe ilustrutii. Bucuresci, 1878. Pretiulu 50 bani.

— Calendariulu Sateanului Romanu pre anulu 1879. Redactoru-editoru: Nicolae F. Negrutiu. Acestu calendariu, care in partea sa de cetitu coprinde o bogata recolta de materi interesante si variate, costa numai 35 cr. tramisu pe posta 40 cr. v. a. Dela 5 esemplare unulu se dà gratuitu.

— Cu acésta ocasiune atragemu atentiunea asupra „Avisului de Abonamentu" pe care ilu publica zelosulu si activulu scriitoru romanu d. N. F. Negrutiu din Gherl'a, invitandu la abonamentu pe onor. publicu la meritósele si ieftinele sale publicatiuni literare.

— Diariulu „Femei'a Romana." Acestu diariu bi-hebdomadaru appare in Bucuresci dela anulu 1 Ian. 1878 sub directiunea si redactiunea Dómnei Mari'a Flechtenmacher, fosta profesóre la Asylulu de Orfelinatu din capitala, autórea mai multoru scrieri in limb'a romana, pentru care au si fostu decorata cu medalia de Alteti'a Sa Regala Carolu I si membra a societatii „Concordi'a Romana."

Diariulu „Femei'a Romana" propaga instructiunea femeiei, drepturile si datoriele ei in societate, literatura, religiune si menagiu séu economi'a casei.

Acestu organu, uniculu pana astadi in capital'a Romaniei, se pune sub scutulu barbatiloru inteligenti si culti si sub protectiunea femeiloru de ânima, cu simtiemente nobile de cetatiene si mame bune.

Abonamentulu costa pe anu 24 franci, séu 10 fl. v. a., pe ½ anu 15 franci séu 5 fl. v. a. Redactiunea se afla in Bucuresci, Strad'a Domniti'a Nastasi'a Nr. 27, unde au a se tramite banii de prenumeratiune si ori ce corespondentie.

Pretiurile cerealieloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la 31 Decembre in Sibiiu:

Grâu, dupa cualitati	1	hectolitru	fl. 5.20—6.—
Grâu, amestecatu	1	„	„ 4.30—4.90
Secara	1	„	„ 3.20—3.60
Papusioiu	1	„	„ 2.80—3.20
Ordiu	1	„	„ 5.—
Ovesu	1	„	„ 1.70—2.10
Cartofi	1	„	„ 1.50—2.—
Mazare	1	„	„ 5.—
Linte	1	„	„ 8.—
Fasole	1	„	„ 5.—
Lardu (slanina)	50	Kilogram.	„ 34.—
Untura (unsóre topita)	50	„	„ 28.50
Carne de vita	1	„	„ 33—.44
Oua 10 de			—.25

Cursulu moneteloru in val. austr.

Vien'a, 30 Decembre

Galbinii imperat. de auru	fl.	5.59 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.36 „
Imperialu rusescu	„	9.30 „
Moneta germana de 100 marce	„	57.80 „
Sovereigns englesi	„	12.— „
Lira turcésca	„	11.— „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	100.05 „

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

28 Decembre.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l.	99.50 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„	102.— „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„	101.50 „
Creditu fonciariu (hipot.) rural cu 7%	„	95.— „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	„	83.50 „
Imprumutulu municipale non (alu capit.) din 1875 cu 8%	„	97.— „
Fondulu de pensiuni (per 300 l. a.) cu 40%	„	180.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„	33.90 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„	85.40 „
Daci'a, Compania de asecur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	„	180.— „
Romani'a. Compania de asecur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	„	80.— „

Editoru si redactoru respons. G. Baritiu in Sibiiu.

Tiparitulu lui W. Krafft in Sibiiu.